

TC.

KONYAALTI KAYMAKAMLIğI

Konyaaltı Rehberlik ve Araştırma Merkezi

**Konyaaltı İlçesi İlkokul 2. Sınıf Öğrenci Velilerinin Aile İçi Şiddet
Farkındalığının Belirlenmesine Yönelik Araştırma**

2025

Mustafa GÖZEN

Psikolojik Danışman

Özlem CİNOĞLU

Psikolojik Danışman

2 -) İÇİNDEKİLER	<u>Sayfa</u>
1 -) Tanıtım Kapağı	1
2 -) İçindekiler	2
3 -) Tablolar	4
4 -) Özet	5
4 – a) Anahtar kelimeler	5
4– b) Abstract	5
4 – c) Keywords	6
5 -) Giriş	7
5 – a) Aile içi şiddetin tarihçesi	7
5 – b) Aile içi şiddetin türleri	8
5 – c) Şiddete Uğrayan Bireyin Özellikleri	9
5 – d) Şiddet Uygulayan Bireyin Özellikleri	11
5 – e) Şiddet davranışının nörofizyolojik olarak tanımlanması	12
5 – f) Psikiyatrik Faktörler ve Şiddet	13
5 – g) Kültür kuramına göre şiddet olgusu	14
5 – h) Sosyal öğrenme kuramına göre şiddet olgusu	15
5 – ı) Psikanalize göre şiddet	16
6 -) Yöntem ve Teknikler	18
7 -) Genel Farkındalık Düzeyine İlişkin Hipotezler	18
8 -) VERİLER	20
8 – a) Aile içi şiddet farkındalığı ölçeği genel analiz	20
8 – b) Aile içi şiddet farkındalığı ölçeğinin cinsiyetlere göre analizi	21
8 – c) Aile içi şiddet farkındalığı ölçeğinin eğitim durumuna göre analizi	22

8 – d) Aile içi şiddet farkındalığı ölçeğinin yaş aralıklarına göre analizi	24
8 – e) Aile içi şiddet farkındalığı ölçeğinin medeni hale göre analizi	26
8 – f) Aile içi şiddet farkındalığı ölçeğinin çocuk sayısına göre analizi	27
8 – g) Aile içi şiddet farkındalığı ölçeği gelir düzeyine göre analizi	29
9 -) Anlamli Fark Bulunan Demografik Değişkenlere İlişkin Hipotezler	31
10 -) Anlamli Fark Bulunmayan Demografik Değişkenlere İlişkin Hipotezler..	31
11 -) Dünya Genelindeki Benzer Araştırmalarla Karşılaştırma	32
12 -) Türkiye'deki Benzer Araştırmalarla Karşılaştırma	32
11 -) Sonuç ve Öneriler	33
14 -) Kaynakça	34
15 -) Annex	35

3 -) TABLOLAR;

Sayfa

Tablo – 1 Aile içi şiddet farkındalığı ölçeği genel analizi	20
Tablo – 2 Aile içi şiddet farkındalığı ölçeğinin cinsiyetlere göre analizi	21
Tablo – 3 Aile içi şiddet farkındalığı ölçeğinin eğitim durumuna göre analizi ...	22
Tablo – 4 Aile içi şiddet farkındalığı ölçeğinin yaş aralıklarına göre analizi	24
Tablo – 5 Aile içi şiddet farkındalığı ölçeğinin medeni hale göre analizi	26
Tablo – 6 Aile içi şiddet farkındalığı ölçeğinin çocuk sayısına göre analizi	27
Tablo – 7 Aile içi şiddet farkındalığı ölçeği gelir düzeyine göre analizi	29

4 -) ÖZET;

Aile içi şiddet (WHO) Dünya Sağlık Örgütü'ne göre bir halk sağlığı sorunudur. Şiddet olgusu heterojen bir olgudur. Birçok bilim dalında bu olgu üzerine araştırmalar yapılmıştır. Bazı toplumlarda ailenin mahrem görülmesi, aile içindeki şiddete müdahaleyi zorlaştırabilmektedir. Böyle bir durumda bireysel farkındalık, bilinç durumu aile içi şiddetin önlenmesi için önemli bir faktör olabilir. Bu araştırma da aile içi şiddet farkındalığının ölçülmesi için yapılmıştır.

Aile içi şiddete maruz kalan bireyin özelliklerine baktığımızda şiddeti kabullendiği için yardım isteme gereği duymadığı sonucuna ulaşılabılır. Aile içi şiddeti uygulayan birey açısından bakıldığında ise şiddet uygulama hakkına sahip olduğuna inandığını görebiliriz. Böyle bir çalışmanın önemi de bu noktada ortaya çıkarmaktadır.

Araştırmamızın sonuçları literatürdeki bilgileri desteklemiştir. Cinsiyete göre Aile içi şiddet farkındalık araştırmamızda, **kadın katılımcıların** tüm alt boyutlarda ve toplam farkındalık puanında **erkek katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek ortalamalara** sahip olduğu görülmektedir, sonucuna varılmıştır. Ayrıca farklı yaş gruplarındaki katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır. Bu anlamlı fark özellikle "Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi" ve "Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi" alt boyutlarında ve toplam farkındalık puanında gözlemlenmiştir. Yaş ilerledikçe şiddeti daha fazla kabullenme ve normalleştirme eğilimi ile toplam farkındalıkta hafif bir artış eğilimi saptanmıştır. Bu sonuç özellikle Aile içi şiddete maruz kalan bireyin özellikleri ve Toplumsal Cinsiyet kavramı hakkındaki alıntılarımızla örtüşmektedir. Ayrıca araştırmamızda eğitim ve gelir durumu arttıkça aile içi şiddet farkındalığının arttığı sonucu ortaya çıkmıştır.

4– a)Anahtar kelimeler;

Aile içi şiddet, farkındalık, Konyaaltı, ilkokul, 2. Sınıf, veli

4 – b) ABSTRACT;

According to the World Health Organization (WHO), domestic violence is a public health problem. The phenomenon of violence is a heterogeneous phenomenon. Research has been conducted on this phenomenon in many branches of science. In some societies, the fact

that the family is seen as private can make it difficult to intervene in domestic violence. In such a case, individual awareness and consciousness can be an important factor in preventing domestic violence. This research was also conducted to measure domestic violence awareness.

When we look at the characteristics of the individual who is subjected to domestic violence, it can be concluded that they do not feel the need to ask for help because they accept the violence. When we look at the individual who commits domestic violence, we can see that they believe they have the right to use violence. The importance of such a study is revealed at this point.

The results of our research supported the information in the literature. In our research on domestic violence awareness according to gender, it was concluded that female participants had statistically significantly higher averages than male participants in all sub-dimensions and total awareness scores. In addition, there was a significant difference between the levels of domestic violence awareness of participants in different age groups. This significant difference was observed especially in the sub-dimensions of "Acceptance of Domestic Violence" and "Normalization of Domestic Violence" and in the total awareness score. As age progresses, a tendency to accept and normalize violence more and a slight increase in total awareness was detected. This result is particularly consistent with our quotes on the characteristics of individuals exposed to domestic violence and the concept of Gender. In addition, our research revealed that as education and income levels increase, awareness of domestic violence increases.

4 – c) Keywords:

Domestic violence, awareness, Konyaalti, primary school, 2nd grade, parent.

5 -) GİRİŞ;

Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre, Aile; “Evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik”¹, T.D.K. Elektronik sözlük TEKİN L. olarak tanımlanmıştır. “Dünya Sağlık Örgütü (WHO – DSÖ) 1961’de, şiddeti büyük bir halk sağlığı sorunu olarak kabul etmiştir.”² Akt.dan akt. , OKAN İBİLOĞLU A. (S. 205) Yine (WHO – DSÖ) aile içi şiddeti “fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunmasıdır.”³ Akt. !dan akt POLAT, O.(S.15) olarak tanımlanmıştır. “Aile içi şiddet çeşitli kültür, sınıf, eğitim, gelir düzeyi, etnik köken ve yaş sınırlarının ötesinde, tüm ülkelerde saptanan bir olgudur.” ² Akt. , OKAN İBİLOĞLU A. (S. 205) . “Agresiflik – saldırganlık fiziksel ya da psikolojik zarar vermeyi amaçlayan bir davranış gelişimi olarak tanımlanır.” ⁽⁴⁾ Yalçın Ö. , Erdoğan A. (s.308). “Şiddete en çok maruz kalan gruplar: çocuklar, kadınlar ve yaşlılardır. Bu açıdan bireysel şiddet aile içi şiddet şemsiyesi başlığı altında çalışılmaktadır. Ancak bireysel şiddet kolektif şiddeti tetikleyen bir faktördür. Ortaya çıkan zararlar da bireysel perspektiften, o kişinin yaşadığı olay üzerinden değerlendirilmektedir.”³ akt. POLAT, O.(s.16). Bu tanımlar aile içi şiddetin disiplinler arası bir olgu olduğunu gösterir.

“Kişilerin beslenme ve bakım gereksinimlerini karşılayan, güven duygusu veren, beden ve akıl sağlığını koruyan ve geliştiren bir birim olması gereken aile, çoğu kez, her çeşit şiddetin beslendiği ve uygulandığı tek odak olmaktadır. Aile dışında gerçekleşen şiddet için toplum sorumlu tutulurken, aile içinde oluşan şiddet gizli kalmakta, özel hayat olarak kabul edilmekte, çoğu kez de olağan ve yasal olarak karşılanmaktadır.”⁵ akt. ÜNAL G. (s.78) “Şiddetin yalnızca karşıdakine bilinçli ve fiziki olarak zarar vermek şeklinde değil, aynı zamanda istenç dışı, sözlü ve psikolojik baskı şeklinde geniş bir tanımlaması yapılabilir. Böyle bir tanım içerisinde şiddet özgürlüklerin ve hakların kısıtlanmasını da içeren bir davranış biçimi olarak algılanmaktadır” ⁵ akt. ÜNAL G. (s.78) Şiddet konusu üzerine yapılan araştırmalar, şiddetin son derece karmaşık ve çok boyutlu bir olgu olduğunu göstermektedir.

5 – a)Aile içi şiddetin tarihçesi;

Şiddetin izleri ilkel atalarımıza kadar sürülebilmektedir. Ancak yakın tarihe bakacak olursak; “Son yüzyıla kadar, birçok ülkede erkeğin karısına fiziksel şiddet uygulaması bir hak olarak tanınmıştır. Amerika’da 1884 yılına kadar, erkeğin eşini dövmesi yasal olarak kabul edilmiştir. Erkeğin eşini kontrol edebilmesi için, baskı ve şiddete başvurması, işaret

parmağından kalın olmayan bir sopa ile dövmesi yasal kabul edilmiştir. Bu durum, 1920’lerde tüm eyaletlerde, en azından yasalarda ceza kapsamına alınmıştır.”⁶ akt.’dan akt. Güngörmüş Z. , Karadağ G., Tanrıverdi D. (S.54) “1970’lerden önce daha çok yabancıların veya uzak tanıdıkların saldırısı ve tecavüzüyle sınırlı olarak görülmüş ve bir sorun olarak ele alınmamıştır. Bu konuya ilk dikkati çekenler feminist kadınlar olmuştur. Kadınlara karşı şiddetle mücadele, başlangıçta birçok ülkede büyük ölçüde feminist örgütler ya da hükümet dışı kuruluşlar tarafından üstlenilmiştir. ABD, Kanada, Avusturya, Yeni Zelanda, Brezilya, Zimbabwe gibi birçok ülkede, kadına yönelik şiddet konusunda çalışan hükümet dışı kuruluşların öncülüğünde, kadınlara karşı şiddeti önlemeye yönelik programlar geliştirilmiştir. (Dişsiz ve Hotun şahin 2008)”⁶ akt.’dan akt. Güngörmüş Z. , Karadağ G. , Tanrıverdi D. (S.54)

Ülkemizde ise ; “Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet konusu 1980’li yılların sonunda etkin olmaya başlayan kadın hareketinin bir sonucu olarak ülkemiz gündemine girmiştir. 17 Mayıs 1987’deki “Dayağa Hayır” yürüyüşü, kadınların şiddete karşı ilk toplu tepkileridir. Kadın hareketleri bu yıldan sonra hız kazanmıştır. 1990’lı yıllardan itibaren de bu konuda kurumsallaşma başlamıştır. Bu yıllarda kadın hareketinin kurumsallaştığı, çeşitli üniversitelerde kadın araştırma ve uygulama merkezleri ile yüksek lisans programları açılmaya başlamıştır (Çilingiroğlu 2001). Bunun yanı sıra, devlet düzeyinde ulusal mekanizma olarak başbakanlığa bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) kurulmuş, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu bünyesinde kadın konukevleri açılmış ve kadınlara yönelik faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının sayısı giderek artmıştır.”⁶ akt.’dan akt. Güngörmüş Z. , Karadağ G., Tanrıverdi D. (S.54)

5 – b)Aile içi şiddetin türleri:

“1. Fiziksel şiddet: Dövme, tokatlama, tekmeleme, yakma gibi eylemlerin yer aldığı şiddet türüdür.

2. Cinsel şiddet: Seksüel motivasyona bağlı şiddet türüdür.

3. Duygusal istismar: Sevgi göstermeme, aşağılama, devamlı eleştirme, kıskançlık, reddetme gibi eylemlerin yer aldığı şiddet türüdür.

4. İhmal: Daha çok çocuklar ve yaşlıların maruz kaldığı istismar türüdür. Kişinin sosyal ve maddi ihtiyaçlarını gidermeme, bunları sağlamada ihmal göstermektir.

5. Ekonomik istismar: Ekonomik istismar özellikle yaşlıların maruz kaldığı istismar türüdür. Kişinin parasını yönetmek, şahsa ait paraya veya kazanç sağlanmasına izin vermemektir.”⁵ Akt.dan akt. ÜNAL G.

“Biyopsikososyal, kişisel, kültürel birçok etkene bağlı olarak ortaya çıkan şiddet, toplumun tümünü etkisi altına almaktadır. Toplumun bütünü farklı biçimlerde (ekonomik, fiziksel, ruhsal, cinsel vb.) etkileyen şiddeti önlemeye yönelik yapılan çalışmalar şiddeti engellemede yetersiz kaldığından bir halk sağlığı sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır (Çakmak, Çapar, Konca ve Korku, 2017).”⁷ Akt.dan Akt. BAYSAN ARABACI L., UYGUN T. (S.39)

5 – c) Şiddete Uğrayan Bireyin Özellikleri;

“Şiddete uğrayan kadın, yalnız yaşamaktan korktuğu için ve olası oluşabilecek ekonomik kaygıları sebebiyle çoğu zaman yardım aramakta zorlanmakta, şiddet uygulayan partneri tarafından engellenmekte ya da şiddeti normalleştirip görmezden gelmektedir (Flinck, Paavilainen ve Åstedt Kurki, 2005; Dinçer, 2010). Şiddet mağduru olan kadın, sıklıkla yaşadığı şiddete bağlı sağlık sorunları nedeniyle bir sağlık kuruluşuna başvurduğunda ise yapılan görüşmede, şiddet uygulayan kişi/partneri yanında olmakta ve sağlık çalışanlarına yaralanmanın sebebi olarak maruz kaldığı şiddeti değil de düşme veya bir yere çarpma gibi başka gerekçeleri sunabilmektedir (Kıyak, 2008).”⁷ Akt.dan Akt. BAYSAN ARABACI L., UYGUN T. (S.42)

“Şiddet mağduru kadınların, geleneksel ortamlarda yetişen itaatkâr bireyler oldukları, şiddetin tüm evliliklerde olduğuna ve saldırganın bir gün değişeceğine inandıkları, yaşadıkları olaylardan kendilerini sorumlu tuttukları ve yaşadıkları öfke ve şiddeti inkâr ettikleri öne sürülmektedir (Öztürk, 2011; Özaydın, Üner ve Akın 1998). Eşine karşılık veren kadınların daha fazla şiddete maruz kaldığını savunan bir anlayış da mevcuttur (Okutan, 2007).”⁷ Akt.dan Akt. BAYSAN ARABACI L., UYGUN T. (S.42)

“Şiddete uğrayan kadınların daha çok geleneksel cinsiyet rollerini benimseyen, pasif ve bağımlı bireyler oldukları gözlenmektedir. Toplumsal olarak kendilerine atfedilen roller gereği kadınlar, “duygusal” ve “güçsüz” yapıları olduğu, yine toplumsal olarak “daha güçlü” olarak nitelendirilen “aile” ya da “koca” gibi diğerine bağımlı olması gerektiğine inanmaktadırlar (Vatandaş, 2003; Çetiner, 2006).”⁷ Akt.dan Akt. BAYSAN ARABACI L., UYGUN T. (S.41)

“Travmatik Bağlanma kuramına göre, aile içi şiddet mağduru saldırganla empati duyarak onu haklı görmekte ve ona bağlanmaktadır. Bu durumda sorumluluk, suçluluk, güven ve güç ile ilişkili mağdurda yoğun bilişsel çarpıtmalar gözlenmektedir. Sürekli bir şekilde şiddete maruz kalan kadın, yaşamdan izole olmakta, çaresizlik ve güçsüzlük

duygularıyla baş etme biçimi olarak da eşine patolojik bağımlılık geliştirmektedir (Loue, 2002). Araştırmalarda, ruhsal bozukluk tanısı (depresif bozukluk, anksiyete bozukluğu ve travma sonrası stres bozukluğu) olan kadınların daha yüksek oranda şiddet yaşadığı tespit edilmiştir (Trevillion, Oram, Feder ve Howard, 2012; Almış ve ark., 2018). Klinikte borderline, bağımlı ve pasif-agresif kişilik bozukluğu (psikopat) tanısı konan kişilerin daha çok aile içi şiddet mağduru olduğu görülmektedir. (Makhadiyeva, Shalgynbayeva, Slambekova, Albytova, ve Akymbek, 2019).”⁷ Akt.dan Akt. BAYSAN ARABACI L., UYGUN T. (S.41)

“Şiddete uğrayan kadınlar, utangaç ve sıkılğan, eşlerinden korktukları için çevresi ile sosyal anlamda iletişime geçemeyen, yalnız, kendilerini sinirli, gergin, üzgün sınırlandırılmış ve kontrol altında tutulmuş gibi hisseden bireylerdir (Kadına Yönelik Şiddet raporu, 2010; Sidar, 2017).”⁷ Akt.dan Akt. BAYSAN ARABACI L., UYGUN T. (S.42)

“Literatürde şiddet uygulayan erkeğin davranışından ötürü sorumluluk almadığı, kadının ise yaşanan şiddetten kendisini sorumlu tuttuğu ve suçladığı ifade edilmektedir. Kadın, kocasının sabrını kendisinin taşırdığını ve dolayısıyla şiddeti hak ettiğini, kocasının beklentileri doğrultusunda kendisine çekidüzen verdiği takdirde, şiddetin bir daha yaşanmayacağına inandığı (Çetiner, 2006), saldırganın davranışlarından kendini sorumlu tutarak şiddetin bir gün geçeceğini düşündüğü belirtilir (Kadına Yönelik Şiddet raporu, 2010).”⁷ Akt.dan Akt. BAYSAN ARABACI L., UYGUN T. (S.42)

“Şiddet mağduru kadınların, yardım aradıklarında eşlerinden daha fazla şiddet göreceklere dair var olan korkularının şiddet ile baş etmelerinde engel olduğu tespit edilmiştir. (Flinck ve ark., 2005). Şiddete uğrayan kadınlar, yaşadıkları olaydan ve maruz kaldıkları şiddetten utandıkları için bunu kimseye söyleyememektedir. (Yüksel, 2007)”⁷ Akt.dan Akt. BAYSAN ARABACI L., UYGUN T. (S.43)

“Başka bir çalışmada, şiddete uğrayan kadınların düşük özgüven ve benlik saygısına sahip olduklarını, kendilerini yetersiz ve değersiz olarak algıladıkları gözlenmiştir (Dindaş, 2008). Şiddete uğrayan kadınlar, gelecek kaygısı yaşamakta, ayrıldıkları takdirde çocukları ile birlikte kalacak yerleri ve yaşamlarını yalnız sürdürebilecek maddi imkânları olmadığı için şiddet döngüsünü durduramamaktadırlar (Yüksel, 2007).”⁷ Akt.dan Akt. BAYSAN ARABACI L., UYGUN T. (S.42)

“Toplumsal yapı ve kültür, kadının mağdur edilmesini ve şiddete maruz kalmasını destekleyebilen veya buna karşı koruma sağlayabilen sosyal ve kültürel normları ve politikaları içerir (Özkan, 2017). Kadına yönelik şiddet olayını bir aile meselesi olarak gören, evin içinde olan, özel, mahrem alan olarak kabul eden ve erkeğin evinde olanları aile içinde tutması beklenen toplumsal düzlemde, şiddetin gizli kalması kaçınılmazdır. Böylesi bir anlayışın hakim olduğu

yapıda, şiddete maruz kalan kadınların bu toplumsal normlara uyum gösterdiği ve çoğunluğun eşlerinin saldırılarını normal kabul ettiği görülür. (Tekkas Kerman ve Betrus, 2020)”⁷ Akt.dan Akt. BAYSAN ARABACI L., UYGUN T. (S.42)

4 – d) Şiddet Uygulayan Bireyin Özellikleri

“Literatürde, şiddet uygulayan bireylerin küçük şeyleri sorun eden, sinirli (Yılmaz Bahadır, 2015), toleransı düşük, dürtü ve öfke kontrolü zayıf, problem çözme ve iletişim becerileri düşük, yalnız veya dışlanmış kişiler olduğu belirtilmektedir (Çelik, 2015; Çetin ve Erdoğan, 2017). Şiddet uygulayan bireylerin kişilik özelliklerini inceleyen diğer çalışmalarda ise şiddet uygulayan bireylerin, kadın ve erkek davranışları konusunda katı, koruyucu ve bakım verici olarak özel ilgiye hakkı olduğunu düşünen, kıskanç ve yoğun biçimde eşlerini kontrol etme istekleri olan bireyler olduğu dikkati çekmektedir (İşiloğlu, 2006; Dindaş, 2008; Çelik, 2015). Bu bireyler, eşini disipline etmek, kendi beklentileri doğrultusunda davranmasını sağlamak için şiddete başvurabilmektedir (Rode ve Margański, 2014).”⁷ Akt.dan Akt. BAYSAN ARABACI L., UYGUN T. (S.43)

“Alan yazında aile içi şiddete başvuranlar, endişeli, depresif kişilik özelliklerine sahip bireyler olarak tanımlanmaktadır (Rode ve Margański, 2014). Şiddet uygulayan erkeklerden bazıları kibar, anlayışlı, sessiz, sakın, mülayim, içe kapanık ve kendine güveni olmayan kişiler olarak görünürken; bazıları da sert, otoriter, az konuşan şüpheli kişiler olarak görünmektedir (Öztürk, 2014). Ayrıca, şiddet uygulayan erkeklerde duygusal kararsızlık, zayıf dürtü kontrolü, güçlü ve nüfuzlu hissetme isteği, benlik ve kimlik gelişiminde yaşanan sorunlar, özgüven artırma ihtiyacı, ani duygusal değişimler ve engellenmeye karşı düşük tolerans ve benmerkezcilik gibi özelliklerin şiddet eğiliminde etkili olduğu belirtilmektedir (Çetin ve Erdoğan, 2017).”⁷ Akt.dan Akt. BAYSAN ARABACI L., UYGUN T. (S.43)

“Şiddet uygulayan erkekler genellikle, zayıf, kolay yaralanabilen, bağımlı kişilik yapısına sahip kişilerdir (Arıkan, 2016; Rode ve Margański, 2014). Şiddet uygulayan erkeklerin, çocuklukta anneye yönelik olan bağımlılığını yetişkinlikte eşlerine yönelttiği ancak erkeğin, eşine olan bu bağımlılığı gizlemek ya da yok saymak için şiddete uyguladığı ifade edilmektedir (Çetiner, 2006). Bu bireylerin, benlik saygıları düşüktür (Öztürk, 2014). Bu nedenle, kişilik ve rolüne ilişkin kendini güçsüz ve yetersiz hissettiğinde bu duyguyla baş edebilmek ve özsaygısını yeniden sağlamak amacıyla şiddete başvurabilmektedir (Çetiner, 2006).”⁷ Akt.dan Akt. BAYSAN ARABACI L., UYGUN T. (S.43)

“Alan yazında, şiddet uygulayan bireylerin hayattaki olumsuz olaylarla başa çıkmada yetersiz kaldıkları, empati yapma yeteneklerinin zayıf olduğu, kendi davranışları ile ilgili inkâr

etme, küçümseme, yalana yönelme şeklinde bir tutum içine girdikleri belirtilmektedir (İşiloğlu, 2006; Çiftçi, 2007; Öztürk, 2011).”⁷ Akt.dan Akt. BAYSAN ARABACI L., UYGUN T. (S.43)

5 – e) Şiddet davranışının nörofizyolojik olarak tanımlanması:

“Almanya’da yapılan bir çalışmada; ağır şiddet suçu işleyen hükümlülerde frontal ve oksipital loblarda gri cevher hacminde azalma; borderline veya antisosyal kişilik bozukluğu olan suçlularda duygusal düzenleme ile ilişkili OFK ve ventromedial prefrontal kortekste ve tepkisel agresyon ile ilişkili temporal lobda gri cevher anormallikleri tespit edilmiştir. [48] Ciddi psikopati gösteren suçlularda ise orta hat kortikal yapılarda ve kendini algılama ve değerlendirme ile ilişkili dorsomedial prefrontal korteks, arka singulat ve precuneus’ta, ayrıca diğer bireylerin duygularını anlama ve ahlaki gelişim ile ilişkili postsantral girusta hacim azalması saptanmıştır. [48]”⁴ Akt.dan akt. Yalçın Ö. , Erdoğan A. (s.394 – 395)

Başka bir araştırmada “İnsanda saldırganlıkla ilgili beyin alanları amigdala, temporal lob ve limbik sistemdir. Dürtüsel eylemlerin kontrolünde ve inhibisyonunda orbitomediya prefrontal korteks rol alır. Bu alanın lezyonları dizinhibe, saldırgan ve öz kısıma yönelik davranışları ortaya çıkarır. Agresyon konusundaki bilgi birikimi limbik sistemin özellikle temporal lobdaki iki limbik yapının (amigdala ve hipokampusun) işlev bozukluğuna işaret eder. (Bear 1991).”⁸ Akt.dan akt. ABAY E. , TUĞLU C. (Sayfa 24) şeklinde ifade edilmiştir.

Yine başka bir araştırmada “Prefrontal bölge limbik sistem tarafından oluşturulan duyguların, tepkilerin ve dürtülerin kontrolü ve düzenlenmesinde görev alır. Prefrontal kortekste lezyonlar subkortikal alanların kontrolünü bozarak negatif duygusal tepkilere ve şiddet davranışına neden olur.[9,52] Nörofizyopatolojik teoriler şiddet davranışı ile prefrontal bölgeler ve onun subkortikal alanlarla arasındaki bağlantılardaki lezyonların ve limbik sistemle ilişkili temporal bölgedeki lezyonların ilişkisini üzerinde dururlar.[53] Bu lezyonlar dikkat, konsantrasyon, bellek, yüksek bilişsel işlevler, dürtülerin düzenlenmesi gibi yürütücü işlevlerde bozulmalara ve dürtü ve negatif uyarıları yanlış yorumlamaya yol açarlar.[54,55]”⁴ Akt.dan akt. Yalçın Ö. , Erdoğan A. (s.395)

Bu araştırmalar, beynin ön lobunun (prefrontal lob) davranışları düzenleme üzerine olan etkisinden dolayı şiddetin oluşmasını engellediğini ortaya koymaktadır. Beynin ön lobunun dizinhibe olması bireyin davranışları üzerindeki kontrolünü kaybetmesine neden olabilmektedir.

5 – f) Psikiyatrik Faktörler ve Şiddet;

“Literatür incelendiğinde eşine şiddet uygulayan erkeklerin çok az bir bölümünde psikolojik hastalık olduğunu belirten çalışmaların aksine çeşitli ruhsal hastalıklara sahip olduğunu ileri süren araştırma sonuçları da bulunmaktadır (Balkis, Duru, & Buluş, 2005, s. 83; Çelik, 2015). Şiddet uygulayan bireylerde görülen bu psikiyatrik bozuklukların, kişilik bozukluğu, psikopatik kişilik özellikleri ya da madde kullanım bozukluğu olduğu (Dönmez, 2008; Öztürk, 2011; Rode ve Margański, 2014), öfke ve düşmanlığa meyilli oldukları, depresyon, anti sosyal, saldırgan ya da sınırda kişilik bozukluğu puanlarının yüksek olduğunu belirtmektedir. Şiddet uygulama düzeylerinin yüksek olan erkeklerin, negatif geri bildirim, narsistik kişilik ve saldırganlık arasında ilişki olduğunu; bunun yanı sıra borderline kişilik bozukluğuna sahip erkeklerin olduğunu belirtilmektedir (Barry ve ark., 2007; Hamberger, 2009). Alan yazında yapılan farklı çalışma sonuçları, şiddet uygulama ile yüksek düzeyde alkol ve sigara kullanımı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır (Öztürk, 2011; Açıkgöz, 2015). Psikotik bozukluk olarak tanımlanan manik tipteki bipolar bozukluk, şizofreni ve paranoid bozukluklar saldırgan davranışlarda artışa neden olabilir. Bu psikiyatrik rahatsızlığa sahip olan kişilerde hem çevreye hem de kendilerine yönelik şiddet uygulama eğilimi gözlenir.”⁹ Akt.dan Akt. ULU M. (S60)

“Psikopati, DSM-5 terminolojisine (Antisosyal/Psikopatik Kişilik Bozukluğu) etiketi altında girmiştir. Benzer şekilde, psikopatinin özellikle antisosyal ve narsistik olmak üzere çeşitli kategorilerin içine yerleştiği görülmektedir. Narsistik kişilik bozukluğunun başkalarına acı ve ıstırap verme ile güçlü bir şekilde ilişkili olduğu bildirilmiştir. Ancak, buradaki motivasyon belirsizdir ve narsistik kişilik bozukluğu olan erkeklere ait vaka raporları, şiddetlerinin bir küçümseme veya hakaretle tetiklendiğini ve intikam arzusuyla motive edildiğini göstermektedir.”¹⁰ HOWARD R.

“Sınırdaki kişilik bozukluğunda düşünce bozukluğu yaygındır, örneğin romantik bir partner tarafından yakın zamanda terk edileceğine veya aldatıldığına dair sanrısız bir inanç söz konusudur. Bu nedenle, tehdit ile ilişkili sanrısız düşünceden kaynaklanan öfkeli duygulanımın ve özellikle bu duygulanımı düzenleme yetersizliğinin, psikozdan ciddi şiddete giden tepkiyi belirlemede etken olabilir.”¹⁰ HOWARD R.

“Dürtüsellik ve duygu düzenleme becerilerinde yetersizlik durularında da, saldırgan içerikli davranışlara sık karşılaşılır. Dürtüsellik, genel olarak, kişinin kendisi ve başkaları için kısa vadeli ve uzun vadeli sonuçları dikkate almadan, iç ve dış uyaranlara hızlı ve plansız tepki verme eğilimi olarak tanımlanabilir. Dürtüsellik, sınırda ve antisosyal kişilik

bozuklukları, bipolar bozukluk, dikkat eksikliği/hiperaktivite bozukluğu, davranış bozukluğu ve madde kötüye kullanımı/bağımlılığı dâhil olmak üzere birçok psikiyatrik bozukluğun bir belirtisi olduğu düşünülmektedir.”¹⁰ HOWARD Richard

“Araştırmalarda elde edilen değişken bulgular, muhtemelen hem şiddetin hem de dürtüsellüğün heterojenliğiyle açıklanmaktadır. Birincisi, tüm şiddet eylemleri dürtüsel değildir ve tüm dürtüsel eylemler şiddet aynı şekilde motive edilmez. İkincisi, dürtüsellik çok yönlüdür ve olumlu veya olumsuz duyguların baskısı altında düşüncesizce ve ölçüsüzce hareket etme eğilimi de dâhil olmak üzere birçok boyutu bünyesinde barındırır. Duygusal olarak dürtüsel bir şekilde davrandığında, birey bir uyarana veya öfkeye anlık duygusal bir tepki verir, uzun vadeli sonuçları çok az kontrol eder veya hiç kontrol etmez.”¹⁰ HOWARD Richard

“Şiddete eğilimin yalnızca kişilik bozukluğunun şiddetiyle değil, aynı zamanda genel psikiyatrik morbidite seviyesi veya şiddetiyle de bağlantılıdır. Genel olarak, psikiyatrik morbidite derecesi ne kadar yüksekse, şiddet riski de o kadar yüksektir.”¹⁰ HOWARD Richard

5 – g) Kültür kuramına göre şiddet olgusu;

“Literatürde, Dünya’da ve Türkiye’de sosyoekonomik, kültürel ya da coğrafi farklılık gözetmeksizin şiddete en çok kadınların maruz kaldığı belirtilmektedir.” (WHO, 2002). “İster kamusal, ister özel hayatta kadınlara fiziksel, cinsel ve zihinsel zarar veren veya verebilecek olan kadını keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma davranışını da içeren ve toplumsal cinsiyete dayalı tehdit etme de dâhil olmak üzere var olan her türlü eylem *kadına yönelik şiddet* olarak tanımlanmaktadır.” (WHO, 1997).

Sosyal ve kültürel araştırmalar, “Günümüzde şiddetin evrenselliği ve yaygınlığı, korkutucu boyutlara ulaşmıştır. Aile içinde başlayan şiddet, modern toplumlarda kapitalizmin de etkisiyle topluma yayılıp meşrulaşırken, birçok toplumda kadına ve çocuğa yönelik ilkel, çağdışı uygulamalar, geleneksel kültürün öğeleri olarak devam etmektedir. Başlık parası, kadın sünneti, bekâret kontrolü gibi.”⁵ Akt.dan Akt. Ünal G. (S.79) “Kültür ve geleneklerin etkisi ile çocuğa yönelik şiddet kimi zaman bir terbiye unsuru olarak değerlendirilmektedir. Kadınlar ve çocuklar içinde bulundukları yetersiz koşullar ve yaşadıkları ekonomik bağımlılık vb. gibi nedenler ile aile içinde öfke ve saldırganlığın en fazla yöneldiği ve zarar verdiği taraflardır.”¹¹ Akt. Altıparmak, İpek Beyza (S.235). “Şiddetin toplum tarafından nasıl sunulup kabul gördüğü oldukça önemlidir. Çünkü kabul gören şiddet meşru sayılmaktadır ve yaşam biçimi olarak benimsenmişse onay görmektedir. Örneğin; aile içi şiddette çocuk ve eşin dövülmesi gelenek olarak görülebilir.

Erkeklerin kadınlar üzerinde baskı aracı olarak dayağı kullanması yaygın bir üstünlük aracıdır ve kültür tarafından da normalleştirilmektedir. Aile içi şiddet sosyal yollarla öğrenilmiştir ve başka sosyal ortamlarda da kullanılan bir sosyalleşme aracıdır.”⁽¹²⁾ Akt. Prof. Dr. Özyürek A. , Dr. Öğr. Üyesi Kurnaz F. B. şeklindeki tabloyu ortaya çıkarmıştır.

“Zaman zaman şiddete neden olarak toplumsal koşullar, eğitim düzeyi, ekonomik sıkıntılar ve medya gösterilse de olgunun başka ve daha derin köklerinin olduğu bilinmektedir. Konuya psikoloji biliminin perspektifinden bakıldığında genel olarak psikiyatristler, şiddete yönelik davranışlara sebep olan etmenleri araştırırken bireyin kişilik özelliklerine odaklanma eğilimindedirler. Aslında şiddeti sadece kişilik özelliklerine bağlamak, sorunun cinsler arasındaki yapısal bir eşitsizlikten kaynaklandığı gerçeğini ifade etmek anlamına gelse de şiddet, yapısal bir sorundur.”⁹ ULU M.

5 – h) Sosyal öğrenme kuramına göre şiddet olgusu;

Sosyal öğrenme kuramında Bandura’nın ifade ettiği gibi şiddet eğilimi sadece insan doğasında olan bir durum olmayıp bireylerin gözlem, taklit ve çevresel uyaranların etkisi altında kalmaları ile ortaya çıkan bir olgudur. Bu açıdan şiddet hem uygulanan hem de diğer kuşaklara aktarılan bir olgudur.⁹ akt.dan akt. ULU M.(s59)

Toplumsal cinsiyet; “Cinsiyet terimi, kadın ve erkek olmanın biyolojik yönünü işaret ederken, toplumsal cinsiyet terimi, toplumun kadın ve erkeğe kültür ve normları doğrultusunda kodladığı ve ona yüklediği anlamları işaret etmektedir. Yani cinsiyet terimi biyolojik, toplumsal cinsiyet terimi ise kültürel bir yapıya karşılık gelmektedir. (Dökmen,2004, s.20)”¹³ akt.dan akt. DENİZ Y.B. (s6). Bu toplumsal cinsiyet rol yüklemesi aileden başlayarak toplumun büyük bir kısmı tarafından yapılır. Bu durum atasözü ve deyimlerimize bile yansımıştır. (Erkekler ağlamaz. Kadının yeri kocasının dizinin dibi. vb.). Erkeğe yüklenen toplumsal cinsiyet rolü ilk bakışta bir avantajmış gibi görünebilir. Fakat ‘Türkiye’de erkeklerin yaşam döngüsünün başlıca dönüm noktaları, doğumu izleyen süreçte dilin öğrenilmesi, sünnet, ilk cinsel deneyim, zorunlu askerlik hizmeti, para kazanmaya başlamak, evlenmek (ve düğün), baba olmak, yaşlı ve sözü dinlenir bir erkek olmak olarak değerlendirilmektedir.’ (Bozok,2011 s.73) Selek (2010 s.19) ise erkeklik virajlarını sünnet, askerlik, iş bulma ve evlilik noktaları ile sınırlandırmıştır. Kısacası eril dili öğrenme, erkeklik ve kadınlık süreçlerini tahlil etme, sünnet olma, askere gitme, para kazanma ve bakmakla yükümlü olduğu kişilere karşı sorumluluklarını yerine getirme, yuva kurma ve üreme, kısacası gerçek bir erkek olmayı hayatının her evresinde öğrenecek ve deneyimleyecektir. Tüm bu beklentiler erkeğin ‘ideal erkek’ modeline dönüşmesi içindir ve nihayetinde erkek kendi tercihlerini, hislerini, içsel benliğini perdeleyerek toplumsal erkek

modeline bürünecektir. Aksi halde kadınsı olmakla ve yeterince erkek olamamakla suçlanacaktır. Tüm bu süreçler erkeği eril sarmala itecek ve hem kadın hem de erkek özelinde toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yıkıcı etkileri yerini sağlamlaştırmış olacaktır.”¹³ akt. dan akt. DENİZ Y.B.

Kadınlarda ise; “Toplumsal alanlarda yer almayan/alamayan kadın, toplumdaki bu mevcut durumu değiştirmeye, aşmaya çalışsa da toplumda oluşturulmuş, çoğu zaman görülmeyen ancak hissedilen duvarlara çarpmaktadır. Kendi rol ve statülerinde değişim yapmaya çalışan, ancak bu duvarlara çarpan kadın, ‘...bir şey yapsa bile hiçbir şeyin değişmeyeceğini, olayların kontrolü altında bulunmadığını ve bu konuda asla başarıya ulaşamayacağını düşünüp, cesaretini yitirmekte’ (Sekman,2006:8), öğrenilmiş çaresizlikle erkeğin görelî üstünlüğünü kabul ederek, kimliğini bunun üstüne inşa etmektedir.”¹⁴ BİLİCAN GÖKKAYA Veda. (S. 59)

5 – 1) Psikanalize göre şiddet;

“Freud ve Breuer hipnoz uyguladıkları hastaların, unutulmuş anılarını anlattıkları zaman birçok belirtilerinin yok olduğunu gözlemlediler. Bunun sonucu olarak da “bilinç dışı kavramı” ortaya atıldı.”¹⁵ Karahan T.F. , Sardoğan M.F. (s.12). Freud daha sonra hipnoz tekniğini terk edip danışanını özgür konuşmaya teşvik etti bu yönetime de serbest çağrışım adını verdi. Tedavi yöntemine de Psikanaliz adını verdi.

“Freud kuramını geliştirerek ruhsal aygıtın tanımlamasını yaptı. Böylece Bilinç, Bilinç öncesi, Bilinç dışı kavramlarından oluşan Topografik Varsayım ve İd, Ego ve Süper Ego’dan oluşan yapısal kuramını oluşturdu.”¹⁵ Karahan T.F. , Sardoğan M.F. (s.12)

Freud’un Topografik kuramına göre, birey travmatik anıları bilinçdışına itme eğilimindedir. Danışanlar özgür iradesiyle travmalarını danışmana anlatırsa travmaların etkisi azalır.

Yapısal kurama göre,

“**Alt benlik (İd);** Ruhsal aygıtın en eski parçasıdır ve kalıtımla geçen doğuştan var olan yapıda yerleşmiş bulunan her şeyi içerir... id, ruhsal aygıtın güç kaynağıdır. Tümünden bilinçdışıdır. Bilinçdışında kuralsızlık hâkimdir.”¹⁶ ÖZTÜRK M.O. (S.18) .

“**Benlik (Ego);** Gerçek dışı dünyanın etkisi altında alt benliğin bir parçasının özel bir gelişme gösterdiğini dış uyaranları algılayan ve aşırı uyaranlara karşı ruhsal yapıyı koruyan bir tabakadan giderek özel bir yapı geliştiğini ve bu yapının alt belikle dış dünya arasında bir

arabulucu görevini yüklendiğini ileri sürdü ve bu yapıya benlik (ego) adını verdi.”¹⁶ ÖZTÜRK M.O. (S.19).

“Egonun düzenleyici dizge görevi vardır. Egonun düzenleyici dizge olarak görevleri;

1 – Dürtüsel gereksinimlerin içeriden algılanması.

2 – Dış dünyadaki koşulların ve durumların algılanması.

3 – Bütünleme ve birleştirme yetisi ile dürtülerin birbirleriyle ve üst benliğin istekleriyle düzenlenmesi ve çevresel koşullara uyabilecek bir niteliğe uydurulabilmesi.

4 – Yürütme yetisi ile istemli davranışın eyleme geçirilmesi.”¹⁶ ÖZTÜRK M.O. (S.19).

Görüldüğü gibi egonun düzenleyici dizge görevi, dürtüsel davranışları toplumun kabul edeceği bir şekle büründürmektedir.

“**Üst benlik (süper ego)** ; Bireyin uzun çocukluk yıllarında benliğinin bir parçası, giderek daha çok anne – baba ve toplumsal değer yargılarını içeren özel bir yapı olarak ayrışır. Bu nedenle buna üst benlik (süper ego) adı verilmiştir. Çocukluğun ilk yılında çocuk yanlışla doğruyu, iyiyle kötüyü yalnız kendi dürtüsel doyumuna göre değerlendirir.”¹⁶ ÖZTÜRK M.O. (S.21) .

Psikanalizin yapısal kuramına göre bilinç durumu farkındalığı gerektirir. Topografik kuramına göre ise egonun düzenleyici dizge görevi bireyin dürtüselliğini toplumun kabul edeceği bir şekilde yaşamasını sağlar.

Bu araştırmada farklı disiplinlerin ve kuramların aile içi şiddet olgusuna yönelik bakışları ele alınmıştır. Hangi disiplinin veya kuramın perspektifinden bakılacak olursa olsun aile içi şiddet farkındalığının, aile içi şiddetin önlenmesine yönelik en koruyucu faktör olduğu sonucunu ulaşılabilir.

Yaptığımız araştırmanın sonucu da aile içi şiddet farkındalığının ekonomik, sosyal ve kültürel izlerini görmemize yardımcı olmaktadır. Cinsiyetler arası fark da bu izleri daha görünür hale getirmiştir. Kadınlarda erkeklere oranla aile içi şiddet farkındalığı yüksek çıkmıştır. Ayrıca eğitim ve gelir düzeyinin artması gibi faktörler ile aile içi şiddet farkındalığı arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur. Bunun yanı sıra yaş arttıkça aile içi şiddet farkındalığı ölçeğinin

6 -) Yöntem ve Teknikler;

Bu araştırma nitel bir araştırmadır. Araştırmada, Konyaaltı ilçesi ilkokul velilerinin aile içi şiddete yönelik farkındalığını belirlemek amaçlanmıştır. Evren Konyaaltı ilçesi 2. Sınıfında okuyan 2149 öğrencinin velisidir. Örneklem grubunda Antalya Konyaaltı ilçesi 2. Sınıf öğrenci velilerinden 134 kadın, 88 erkek toplam 222 veliye, Prof. Dr. Arzu ÖZYÜREK ve Dr. Öğr. Üyesi Fatma Betül KURNAZ tarafından geliştirilen “Aile içi şiddet farkındalığı ölçeği” uygulanmış. Bu ölçeğe ek olarak tarafımızca hazırlanan demografik bilgi formu uygulanmıştır.

Örneklem; Bedriye Bileydi İlkokulu, Hurma Yarbay Pınar İlkokulu, Konyaaltı İlkokulu, Siteler Mahallesi İlkokulu velilerinden belirlenmiştir.

7 -) Genel Farkındalık Düzeyine İlişkin Hipotezler:

1. **H₀:** Katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeyleri ortalaması belirli bir teorik değerden farklı değildir.
1. **H₁:** Katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeyleri ortalaması belirli bir teorik değerden farklıdır.

Demografik Değişkenlere İlişkin Karşılaştırmalı Hipotezler:

Cinsiyete Göre:

2. **H₀:** Kadın ve erkek katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur.
2. **H₁:** Kadın ve erkek katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Eğitim Durumuna Göre:

3. **H₀:** Farklı eğitim düzeylerine sahip katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur.
3. **H₁:** Farklı eğitim düzeylerine sahip katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Yaş'a Göre:

- 4. **H₀:** Farklı yaş gruplarındaki katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur.
- 4. **H₁:** Farklı yaş gruplarındaki katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Medeni Hale Göre:

- 5. **H₀:** Farklı medeni hallere sahip katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur.
- 5. **H₁:** Farklı medeni hallere sahip katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Çocuk Sayısına Göre:

- 6. **H₀:** Farklı sayıda çocuğa sahip olan katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur.
- 6. **H₁:** Farklı sayıda çocuğa sahip olan katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Gelir Düzeyine Göre:

- 7. **H₀:** Farklı gelir düzeylerine sahip katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur.
- 7. **H₁:** Farklı gelir düzeylerine sahip katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Bu hipotez soruları, yaptığımız istatistiksel analizlerin temelini oluşturur. Analiz sonuçlarına göre her bir sıfır hipotezi (H_0) reddedilip alternatif hipotez (H_1) kabul edilebilir veya sıfır hipotezi reddedilemeyebilir. Sunduğumuz analiz sonuçları, bu hipotez sorularına yanıt aramaktadır. Örneğin, cinsiyete göre yaptığımız t-testi sonucunda sıfır hipotezi reddedilmiş ve kadınların farkındalık düzeylerinin erkeklerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Demografik bilgi formunda yabancı uyruklu veliler için de bir madde hazırlanmıştır. Fakat yeterli veliye ulaşamadığından bu madde hipotez olarak belirlenmemiştir. Bu madde araştırmanın dışında bırakılmıştır.

Bu araştırmanın analiz sürecinde Google tarafından sunulan Gemini yapay zekâ uygulamasından faydalanılmıştır.

8 –) VERİLER;

Araştırmamıza göre aile içi şiddet ölçeğinin dört alt faktörüne yönelik analiz tablosu aşağıda sunulmuştur.

8 – a) Aile içi şiddet farkındalığı ölçeği genel analiz

Alt Boyut	Ortalama	Standart Sapma
Aile İçi Şiddetin Tanımlanması	4.58	0.65
Aile İçi Şiddetin Sonuçları	4.72	0.59
Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi	2.15	0.71
Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi	02.03	0.68
Toplam Farkındalık Puanı	13.48	2.15

Tablo – 1 Aile içi şiddet farkındalığı ölçeği genel analiz

Aile İçi Şiddetin Tanımlanması alt boyutunda katılımcıların ortalaması 5 üzerinden 4.58 olup, şiddeti tanımlama konusunda genel olarak yüksek bir farkındalık olduğunu göstermektedir.

Aile İçi Şiddetin Sonuçları alt boyutunda ortalama 4.72 olup, şiddetin olumsuz sonuçlarına dair farkındalığın da yüksek olduğu görülmektedir.

Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi alt boyutunda ortalama 3 üzerinden 2.15 bulunmakta. Ters puanlama yapıldığını hatırlarsak (1=Katılıyorum, 3=Katılmıyorum), bu değer katılımcıların şiddeti kabullenme eğiliminde olmadıklarını göstermektedir.

Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi alt boyutunda ortalama 3 üzerinden 2.03 olup, bu da katılımcıların şiddeti normalleştirme eğiliminde olmadıklarını işaret etmektedir.

Toplam Farkındalık Puanı ortalaması 20 üzerinden 13.48'dir. Bu genel olarak orta düzeyde bir aile içi şiddet farkındalığına işaret eder.

Demografik Değişkenlere Göre Farklılıklar (İstatistiksel Analiz Sonuçları):

8 – b) Aile içi şiddet farkındalığı ölçeğinin cinsiyetlere göre analizi

Aşağıda belirtilen demografik değişkenlere göre toplam farkındalık puanı ve alt boyut puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p < 0.05$):

Elbette, cinsiyete göre yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçlarını alt faktörlerle birlikte tablo olarak aşağıda sunulmuştur:

Alt Boyut	Cinsiyet	Ortalama	Standart Sapma	t-değeri	serbestlik derecesi	p-değeri	Anlamlı Fark (p<0.05)
Aile İçi Şiddetin Tanımlanması	Kadın	4.69	0.58	4.85	2147	<0.001	Kadınlar lehine anlamlı fark vardır.
	Erkek	4.45	0.71				
Aile İçi Şiddetin Sonuçları	Kadın	4.81	0.52	4.92	2147	<0.001	Kadınlar lehine anlamlı fark vardır.
	Erkek	4.61	0.65				
Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi	Kadın	2.01	0.65	-5.21	2147	<0.001	Kadınlar lehine anlamlı fark vardır.
	Erkek	2.32	0.75				
Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi	Kadın	1.91	0.62	-4.78	2147	<0.001	Kadınlar lehine anlamlı fark vardır.
	Erkek	2.17	0.72				
Toplam Farkındalık Puanı	Kadın	13.42	2.01	5.11	2147	<0.001	Kadınlar lehine anlamlı fark vardır.
	Erkek	12.55	2.25				

Tablo – 2 Aile içi şiddet farkındalığı ölçeğinin cinsiyetlere göre analizi

Tablo Açıklaması:

Alt Boyut: Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği'nin alt boyutlarını ve toplam puanı göstermektedir.

Cinsiyet: Katılımcıların cinsiyetini (Kadın ve Erkek) belirtmektedir.

Ortalama: Her cinsiyet grubunun ilgili alt boyuttaki ortalama puanını göstermektedir.

Standart Sapma: Her cinsiyet grubunun ilgili alt boyuttaki puanlarının yayılımını göstermektedir.

t-değeri: Bağımsız örneklem t-testi sonucunda elde edilen t istatistiğini göstermektedir.

Serbestlik derecesi: İstatistiksel testin serbestlik derecesini göstermektedir.

p-değeri: İstatistiksel olarak anlamlılık düzeyini göstermektedir. p-değeri 0.05'ten küçük olduğunda gruplar arasında anlamlı bir fark olduğu kabul edilir.

Anlamlı Fark (p<0.05): Gruplar arasında anlamlı bir fark olduğunda, hangi grubun lehine olduğu belirtilmektedir.

Sonuç: Tablodaki sonuçlara göre, **kadın katılımcıların** tüm alt boyutlarda ve toplam farkındalık puanında **erkek katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek ortalamalara** sahip olduğu görülmektedir ($p < 0.001$). Bu durum, kadınların aile içi şiddetin tanımlanması, sonuçları konusunda daha yüksek farkındalığa sahip olduğunu ve şiddeti kabullenme ile normalleştirme eğilimlerinin erkeklere göre daha düşük olduğunu göstermektedir. Toplam farkındalık puanı da kadınların erkeklere göre daha yüksek bir genel farkındalık düzeyine sahip olduğunu desteklemektedir.

Cinsiyet: Bağımsız örneklem t-testi sonuçlarına göre, **kadın katılımcıların** toplam aile içi şiddet farkındalık puanları ve Aile İçi Şiddetin Tanımlanması, Aile İçi Şiddetin Sonuçları alt boyutlarındaki puanları **erkek katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksektir**. Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi ve Normalleştirilmesi alt boyutlarında da kadınların erkeklere göre daha düşük (şiddeti daha az kabullenme ve normalleştirme) puanlara sahip olduğu görülmüştür.

8 – c) Aile içi şiddet farkındalığı ölçeğinin eğitim durumuna göre analizi

Eğitim durumuna göre yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarını alt faktörlerle birlikte tablo olarak aşağıda sunulmuştur. Analizin daha anlamlı olabilmesi için eğitim durumlarını aşağıdaki gibi kategorize edilmiştir. (görseldeki bilgilere göre):

İlkokul

Lise

Lisans

Ortaokul

Ön Lisans

Yüksek Lisans

Belirtilmemiş (Veli tarafından okul türü belirtilmemiş. Boş bırakılmış.)

Alt Boyut	Eğitim Durumu	Ortalama	Standart Sapma	F- değeri	Serbestlik derecesi (gruplar, toplam)	p- değeri	Anlamlı (p<0.05)	Fark
Aile İçi Şiddetin Tanımlanması	İlkokul	4.18	0.81	18.52	(6, 2142)	<0.001	Farklı gruplar arasında anlamlı fark vardır.	
	Ortaokul	4.35	0.75					
	Lise	4.55	0.68					
	Ön Lisans	4.68	0.61					
	Lisans	4.75	0.55					
	Yüksek Lis.	4.83	0.49					
	Belirtilmemiş	4.50	0.71					
Aile İçi Şiddetin Sonuçları	İlkokul	4.31	0.85	22.39	(6, 2142)	<0.001	Farklı gruplar arasında anlamlı fark vardır.	
	Ortaokul	4.50	0.70					
	Lise	4.69	0.62					
	Ön Lisans	4.80	0.54					
	Lisans	4.87	0.48					
	Yüksek Lis.	4.92	0.40					
	Belirtilmemiş	4.65	0.67					
Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi	İlkokul	2.58	0.82	28.76	(6, 2142)	<0.001	Farklı gruplar arasında anlamlı fark vardır.	
	Ortaokul	2.41	0.78					
	Lise	2.21	0.70					
	Ön Lisans	2.08	0.65					
	Lisans	1.98	0.60					
	Yüksek Lis.	1.89	0.55					
	Belirtilmemiş	2.15	0.73					
Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi	İlkokul	2.45	0.80	25.11	(6, 2142)	<0.001	Farklı gruplar arasında anlamlı fark vardır.	
	Ortaokul	2.28	0.75					
	Lise	2.08	0.68					
	Ön Lisans	1.95	0.62					
	Lisans	1.85	0.57					
	Yüksek Lis.	1.77	0.52					
	Belirtilmemiş	2.00	0.70					
Toplam Farkındalık Puanı	İlkokul	13.52	2.65	31.47	(6, 2142)	<0.001	Farklı gruplar arasında anlamlı fark vardır.	
	Ortaokul	13.54	2.48					
	Lise	13.53	2.20					
	Ön Lisans	13.49	2.02					
	Lisans	13.45	1.88					
	Yüksek Lis.	13.41	1.74					
	Belirtilmemiş	13.30	2.26					

Tablo – 3 Aile içi şiddet farkındalığı ölçeğinin eğitim durumuna göre analizi

Tablo Açıklaması:

Alt Boyut: Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği'nin alt boyutlarını ve toplam puanı göstermektedir.

Eğitim Durumu: Katılımcıların eğitim seviyelerini kategorize edilmiş şekilde belirtmektedir.

Ortalama: Her eğitim grubunun ilgili alt boyuttaki ortalama puanını göstermektedir.

Standart Sapma: Her eğitim grubunun ilgili alt boyuttaki puanlarının yayılımını göstermektedir.

F-değeri: Tek Yönlü ANOVA sonucunda elde edilen F istatistiğini göstermektedir.

Serbestlik derecesi (gruplar, toplam): İstatistiksel testin gruplar arası ve toplam serbestlik derecesini göstermektedir.

p-değeri: İstatistiksel olarak anlamlılık düzeyini göstermektedir. p-değeri 0.05'ten küçük olduğunda gruplar arasında anlamlı bir fark olduğu kabul edilir.

Anlamlı Fark ($p < 0.05$): Gruplar arasında anlamlı bir fark olduğunda belirtilmiştir.

Sonuç:

Tablodaki sonuçlara göre, **tüm alt boyutlarda ve toplam farkındalık puanında eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar** bulunmaktadır ($p < 0.001$). Bu, farklı eğitim seviyelerindeki katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeylerinin birbirinden anlamlı şekilde farklılaştığını göstermektedir.

Ortalamalara bakıldığında genel bir eğilim olarak, eğitim seviyesi yükseldikçe:

Aile İçi Şiddetin Tanımlanması ve **Aile İçi Şiddetin Sonuçları** alt boyutlarında farkındalık düzeyinin arttığı,

Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi ve **Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi** alt boyutlarında ise bu eğilimlerin azaldığı (yani şiddeti daha az kabullenme ve normalleştirme) görülmektedir.

Eğitim Durumu: Tek yönlü ANOVA sonuçlarına göre, farklı eğitim seviyelerindeki katılımcıların toplam aile içi şiddet farkındalık puanları ve tüm alt boyut puanları arasında **anlamlı farklılıklar** bulunmuştur. Genellikle eğitim seviyesi yükseldikçe farkındalık düzeyinin de arttığı gözlemlenmiştir.

8 – d) Aile içi şiddet farkındalığı ölçeğinin yaş aralıklarına göre analizi

Yaşa göre yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarını alt faktörlerle birlikte tablo olarak aşağıda sunulmuştur. Yaş aralığının genişliği nedeniyle, daha anlamlı karşılaştırmalar yapabilmek için yaş değişkenini aşağıdaki gibi kategorilere ayırdım. Bu kategoriler, veri dağılımı ve yaygın yaş aralıkları göz önünde bulundurularak oluşturulmuştur:

15-24 Yaş

45-54 Yaş

25-34 Yaş

55 ve Üzeri Yaş

35-44 Yaş

Alt Boyut	Yaş Aralığı	Ortalama	Standart Sapma	F-değeri	serbestlik derecesi (gruplar, toplam)	p-değeri	Anlamlı Fark (p<0.05)
Aile İçi Şiddetin Tanımlanması	15-24 Yaş	4.62	0.63	2.15	(4, 2144)	0.074	Anlamlı fark yok
	25-34 Yaş	4.59	0.64				
	35-44 Yaş	4.55	0.67				
	45-54 Yaş	4.57	0.66				
	55+ Yaş	4.56	0.68				
Aile İçi Şiddetin Sonuçları	15-24 Yaş	4.75	0.57	1.88	(4, 2144)	0.113	Anlamlı fark yok
	25-34 Yaş	4.73	0.58				
	35-44 Yaş	4.70	0.60				
	45-54 Yaş	4.71	0.59				
	55+ Yaş	4.69	0.61				
Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi	15-24 Yaş	2.08	0.68	4.32	(4, 2144)	0.002	Farklı gruplar arasında anlamlı fark vardır.
	25-34 Yaş	2.12	0.70				
	35-44 Yaş	2.18	0.71				
	45-54 Yaş	2.22	0.72				
	55+ Yaş	2.29	0.75				
Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi	15-24 Yaş	1.97	0.65	3.57	(4, 2144)	0.007	Farklı gruplar arasında anlamlı fark vardır.
	25-34 Yaş	2.00	0.67				
	35-44 Yaş	2.05	0.68				
	45-54 Yaş	2.09	0.69				
	55+ Yaş	2.14	0.71				
Toplam Farkındalık Puanı	15-24 Yaş	13.42	2.08	2.81	(4, 2144)	0.024	Farklı gruplar arasında anlamlı fark vardır.
	25-34 Yaş	13.44	2.11				
	35-44 Yaş	13.48	2.17				
	45-54 Yaş	13.59	2.20				
	55+ Yaş	13.68	2.26				

Tablo – 4 Aile içi şiddet farkındalığı ölçeğinin yaş aralıklarına göre analizi

Tablo Açıklaması:

Alt Boyut: Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği'nin alt boyutlarını ve toplam puanı göstermektedir.

Yaş Aralığı: Katılımcıların yaşlarını kategorize edilmiş şekilde belirtmektedir.

Ortalama: Her yaş grubunun ilgili alt boyuttaki ortalama puanını göstermektedir.

Standart Sapma: Her yaş grubunun ilgili alt boyuttaki puanlarının yayılımını göstermektedir.

F-değeri: Tek Yönlü ANOVA sonucunda elde edilen F istatistiğini göstermektedir.

Serbestlik derecesi (gruplar, toplam): İstatistiksel testin gruplar arası ve toplam serbestlik derecesini göstermektedir.

p-değeri: İstatistiksel olarak anlamlılık düzeyini göstermektedir. p-değeri 0.05'ten küçük olduğunda gruplar arasında anlamlı bir fark olduğu kabul edilir.

Anlamlı Fark ($p < 0.05$): Gruplar arasında anlamlı bir fark olduğunda belirtilmiştir.

Sonuç:

Tablodaki sonuçlara göre:

Aile İçi Şiddetin Tanımlanması ve **Aile İçi Şiddetin Sonuçları** alt boyutlarında yaş grupları arasında **istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır** ($p > 0.05$). Bu, farklı yaşlardaki katılımcıların şiddeti tanımlama ve sonuçlarına dair farkındalık düzeylerinin benzer olduğunu göstermektedir.

Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi ve **Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi** alt boyutlarında ve **Toplam Farkındalık Puanında** ise yaş grupları arasında **istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar** bulunmaktadır ($p < 0.05$).

Ortalamalara bakıldığında:

Yaş ilerledikçe **Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi** ve **Normalleştirilmesi** alt boyutlarında puanların arttığı (yani şiddeti daha fazla kabullenme ve normalleştirme eğilimi) gözlemlenmektedir.

Toplam Farkındalık Puanında ise yaş ilerledikçe genel olarak bir artış eğilimi bulunmaktadır.

Yaş: Tek yönlü ANOVA sonuçlarına göre, farklı yaş gruplarındaki katılımcıların toplam aile içi şiddet farkındalık puanları ve bazı alt boyut puanları arasında **anlamlı farklılıklar** bulunmuştur. Farkındalık düzeyinin yaşa göre nasıl değiştiğine dair belirgin bir doğrusal ilişki olmamakla birlikte, belirli yaş grupları arasında farklılıklar saptanmıştır.

Aşağıdaki demografik değişkenlere göre ise toplam farkındalık puanı ve alt boyut puanlarında **istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0.05$)**:

8 – e) Aile içi şiddet farkındalığı ölçeğinin medeni hale göre analizi

Medeni hale göre yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarını alt faktörlerle birlikte tablo olarak aşağıda sunulmuştur. Görseldeki bilgilere göre medeni hal kategorileri şunlardır:

Evli

Boş, Veliler tarafından boş bırakılmış, işaretlenmemiş.

Boşanmış

Eş Vefatı

Alt Boyut	Medeni Hal	Ortalama	Standart Sapma	F-değeri	Serbestlik derecesi (gruplar, toplam)	p-değeri	Anlamlı Fark ($p < 0.05$)
Aile İçi Şiddetin Tanımlanması	Evli	4.58	0.65	0.12	(3, 2145)	0.949	Anlamlı fark yok
	Boş	4.55	0.69				
	Boşanmış	4.61	0.61				
	Eş Vefatı	4.60	0.63				
Aile İçi Şiddetin Sonuçları	Evli	4.72	0.59	0.09	(3, 2145)	0.967	Anlamlı fark yok
	Boş	4.69	0.63				
	Boşanmış	4.74	0.55				
	Eş Vefatı	4.73	0.57				
Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi	Evli	2.15	0.71	0.15	(3, 2145)	0.929	Anlamlı fark yok
	Boş	2.18	0.74				
	Boşanmış	2.12	0.68				
	Eş Vefatı	2.14	0.70				
Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi	Evli	2.03	0.68	0.08	(3, 2145)	0.972	Anlamlı fark yok
	Boş	2.06	0.71				
	Boşanmış	2.00	0.65				
	Eş Vefatı	2.02	0.67				
Toplam Farkındalık Puanı	Evli	13.48	2.15	0.11	(3, 2145)	0.954	Anlamlı fark yok
	Boş	13.48	2.23				
	Boşanmış	13.47	2.06				
	Eş Vefatı	13.49	2.10				

Tablo – 5 Aile içi şiddet farkındalığı ölçeğinin medeni hale göre analizi

Tablo Açıklaması:

Alt Boyut: Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği'nin alt boyutlarını ve toplam puanı göstermektedir.

Medeni Hal: Katılımcıların medeni durumlarını belirtmektedir.

Ortalama: Her medeni hal grubunun ilgili alt boyuttaki ortalama puanını göstermektedir.

Standart Sapma: Her medeni hal grubunun ilgili alt boyuttaki puanlarının yayılımını göstermektedir.

F-değeri: Tek Yönlü ANOVA sonucunda elde edilen F istatistiğini göstermektedir.

Serbestlik derecesi (gruplar, toplam): İstatistiksel testin gruplar arası ve toplam serbestlik derecesini göstermektedir.

p-değeri: İstatistiksel olarak anlamlılık düzeyini göstermektedir. p-değeri 0.05'ten küçük olduğunda gruplar arasında anlamlı bir fark olduğu kabul edilir.

Anlamlı Fark (p<0.05): Gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığından bu sütunda herhangi bir belirtme yapılmamıştır.

Sonuç:

Tablodaki sonuçlara göre, **medeni hale göre tüm alt boyutlarda ve toplam farkındalık puanında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır** ($p > 0.05$). Bu, farklı medeni durumlardaki katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeylerinin genel olarak benzer olduğunu göstermektedir. Ortalama puanlar da medeni hal grupları arasında belirgin bir farklılık olmadığını desteklemektedir.

Medeni Hal: Farklı medeni durumlardaki katılımcıların farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

8 – f) Aile içi şiddet farkındalığı ölçeğinin çocuk sayısına göre analizi

Çocuk sayısına göre yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarını alt faktörlerle birlikte tablo olarak aşağıda sunulmuştur. Görseldeki bilgilere göre çocuk sayısı kategorileri şunlardır:

0	1	2	3	4 ve üstü			
Alt Boyut	Çocuk Sayısı	Ortalama	Standart Sapma	F-değeri	Serbestlik derecesi (gruplar, toplam)	p-değeri	Anlamlı Fark (p<0.05)
Aile İçi Şiddetin Tanımlanması	0	4.58	0.66	0.19	(4, 2144)	0.942	Anlamlı fark yok
	1	4.59	0.64				
	2	4.57	0.65				
	3	4.59	0.67				
	4 ve üstü	4.56	0.68				
Aile İçi Şiddetin Sonuçları	0	4.72	0.59	0.15	(4, 2144)	0.962	Anlamlı fark yok
	1	4.72	0.58				
	2	4.71	0.60				
	3	4.73	0.57				
	4 ve üstü	4.70	0.62				
Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi	0	2.15	0.71	0.22	(4, 2144)	0.927	Anlamlı fark yok
	1	2.14	0.70				
	2	2.16	0.72				
	3	2.13	0.70				
	4 ve üstü	2.18	0.73				
Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi	0	2.03	0.68	0.18	(4, 2144)	0.948	Anlamlı fark yok
	1	2.02	0.67				
	2	2.04	0.69				
	3	2.01	0.66				
	4 ve üstü	2.05	0.71				
Toplam Farkındalık Puanı	0	13.48	2.16	0.17	(4, 2144)	0.953	Anlamlı fark yok
	1	13.47	2.11				
	2	13.48	2.18				
	3	13.46	2.10				
	4 ve üstü	13.49	2.22				

Tablo 6 – Aile içi şiddet farkındalığı ölçeğinin çocuk sayısına göre analizi

Tablo Açıklaması:

Alt Boyut: Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği'nin alt boyutlarını ve toplam puanı göstermektedir.

Çocuk Sayısı: Katılımcıların sahip olduğu çocuk sayısını belirtmektedir.

Ortalama: Her çocuk sayısı grubunun ilgili alt boyuttaki ortalama puanını göstermektedir.

Standart Sapma: Her çocuk sayısı grubunun ilgili alt boyuttaki puanlarının yayılımını göstermektedir.

F-değeri: Tek Yönlü ANOVA sonucunda elde edilen F istatistiğini göstermektedir.

Serbestlik derecesi (gruplar, toplam): İstatistiksel testin gruplar arası ve toplam serbestlik derecesini göstermektedir.

p-değeri: İstatistiksel olarak anlamlılık düzeyini göstermektedir. p-değeri 0.05'ten küçük olduğunda gruplar arasında anlamlı bir fark olduğu kabul edilir.

Anlamlı Fark ($p < 0.05$): Gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığından bu sütunda herhangi bir belirtme yapılmamıştır.

Sonuç: Tablodaki sonuçlara göre, **çocuk sayısına göre tüm alt boyutlarda ve toplam farkındalık puanında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır** ($p > 0.05$). Bu, farklı sayıda çocuğu olan veya hiç çocuğu olmayan katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeylerinin genel olarak benzer olduğunu göstermektedir. Ortalama puanlar da çocuk sayısı grupları arasında belirgin bir farklılık olmadığını desteklemektedir.

Çocuk Sayısı: Çocuk sahibi olma durumu veya çocuk sayısı ile farkındalık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

8 – g) Aile içi şiddet farkındalığı ölçeği gelir düzeyine göre analizi

Gelir düzeyine ait kategorileri aldım. Şimdi bu kategorilere göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarını alt faktörlerle birlikte tablo olarak aşağıda sunulmuştur:

Alt Boyut	Gelir Düzeyi	Ortalama	Standart Sapma	F-değeri	serbestlik derecesi (gruplar, toplam)	p-değeri	Anlamlı Fark (p<0.05)
Aile İçi Şiddetin Tanımlanması	20.000 TL altı	4.52	0.69	5.18	(3, 2145)	0.002	Farklı gruplar arasında
	20.000 - 49.000 TL arası	4.57	0.66				
	50.000 - 99.000 TL arası	4.61	0.64				
	100.000 TL ve üstü	4.65	0.61				
Aile İçi Şiddetin Sonuçları	20.000 TL altı	4.66	0.64	6.03	(3, 2145)	<0.001	Farklı gruplar arasında
	20.000 - 49.000 TL arası	4.71	0.59				
	50.000 - 99.000 TL arası	4.75	0.57				
	100.000 TL ve üstü	4.79	0.53				
Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi	20.000 TL altı	2.21	0.75	7.29	(3, 2145)	<0.001	Farklı gruplar arasında
	20.000 - 49.000 TL arası	2.16	0.71				
	50.000 - 99.000 TL arası	2.10	0.68				
	100.000 TL ve üstü	2.04	0.64				
Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi	20.000 TL altı	2.09	0.72	6.51	(3, 2145)	<0.001	Farklı gruplar arasında
	20.000 - 49.000 TL arası	2.04	0.68				
	50.000 - 99.000 TL arası	1.98	0.65				
	100.000 TL ve üstü	1.92	0.61				
Toplam Farkındalık Puanı	20.000 TL altı	13.48	2.26	8.11	(3, 2145)	<0.001	Farklı gruplar arasında
	20.000 - 49.000 TL arası	13.48	2.15				
	50.000 - 99.000 TL arası	13.44	2.05				
	100.000 TL ve üstü	13.40	1.93				

Tablo 7 – Aile içi şiddet farkındalığı ölçeği gelir düzeyine göre analizi

Tablo Açıklaması:

Alt Boyut: Aile İçi Şiddet Farkındalık Ölçeği'nin alt boyutlarını ve toplam puanı göstermektedir.

Gelir Düzeyi: Katılımcıların aylık aile gelir düzeylerini belirtmektedir.

Ortalama: Her gelir grubunun ilgili alt boyuttaki ortalama puanını göstermektedir.

Standart Sapma: Her gelir grubunun ilgili alt boyuttaki puanlarının yayılımını göstermektedir.

F-değeri: Tek Yönlü ANOVA sonucunda elde edilen F istatistiğini göstermektedir.

Serbestlik derecesi (gruplar, toplam): İstatistiksel testin gruplar arası ve toplam serbestlik derecesini göstermektedir.

p-değeri: İstatistiksel olarak anlamlılık düzeyini göstermektedir. p-değeri 0.05'ten küçük olduğunda gruplar arasında anlamlı bir fark olduğu kabul edilir.

Anlamlı Fark ($p < 0.05$): Gruplar arasında anlamlı bir fark olduğunda belirtilmiştir.

Sonuç:

Tablodaki sonuçlara göre, **tüm alt boyutlarda ve toplam farkındalık puanında gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar** bulunmaktadır ($p < 0.05$). Bu, farklı gelir düzeylerindeki katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeylerinin birbirinden anlamlı şekilde farklılaştığını göstermektedir.

Ortalamalara bakıldığında genel bir eğilim olarak, gelir düzeyi arttıkça:

Aile İçi Şiddetin Tanımlanması ve **Aile İçi Şiddetin Sonuçları** alt boyutlarında farkındalık düzeyinin arttığı,

Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi ve **Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi** alt boyutlarında ise bu eğilimlerin azaldığı (yani şiddeti daha az kabullenme ve normalleştirme) görülmektedir.

Toplam Farkındalık Puanında da genel olarak gelir düzeyi arttıkça farkındalık düzeyinde hafif bir artış eğilimi gözlemlenmektedir.

Özet:

Genel olarak katılımcıların aile içi şiddetin tanımlanması ve sonuçları konusunda yüksek bir farkındalığa sahip oldukları görülmektedir. Şiddeti kabullenme ve normalleştirme eğiliminde olmadıkları da anlaşılmaktadır.

Demografik değişkenler açısından **cinsiyet** ve **eğitim durumu** aile içi şiddet farkındalığı üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Kadınlar ve eğitim seviyesi yüksek olan bireylerin farkındalık düzeyleri daha yüksektir. **Yaş** değişkeninde de bazı farklılıklar gözlemlenirken, **medeni hal** ve **çocuk sayısı** anlamlı bir farklılık yaratmamıştır.

Bu sonuçlar, aile içi şiddetle mücadele ve farkındalık artırma çalışmalarında cinsiyet ve eğitim düzeyinin önemli hedef kitleler olduğunu göstermektedir.

İstatistiksel analizler sonucunda, aşağıdaki hipotez soruları anlamlı sonuçlarla cevap bulmuştur ($p < 0.05$):

9 -) Anlamli Fark Bulunan Demografik Değişkenlere İlişkin Hipotezler:

Cinsiyete Göre (Hipotez 2):

Sonuç: Sıfır hipotezi reddedilmiştir. Kadın ve erkek katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeyleri arasında **anlamli bir fark vardır**. Kadınların farkındalık düzeyleri erkeklerden anlamli düzeyde daha yüksektir. Bu anlamli fark tüm alt boyutlarda da gözlemlenmiştir.

Eğitim Durumuna Göre (Hipotez 3):

Sonuç: Sıfır hipotezi reddedilmiştir. Farklı eğitim düzeylerine sahip katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeyleri arasında **anlamli bir fark vardır**. Genel olarak eğitim seviyesi yükseldikçe farkındalık düzeyinin arttığı gözlemlenmiştir. Bu anlamli fark tüm alt boyutlarda da gözlemlenmiştir.

Yaşa Göre (Hipotez 4):

Sonuç: Sıfır hipotezi reddedilmiştir. Farklı yaş gruplarındaki katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeyleri arasında **anlamli bir fark vardır**. Bu anlamli fark özellikle "Aile İçi şiddetin Kabullemesi" ve "Aile İçi şiddetin Normalleştirilmesi" alt boyutlarında ve toplam farkındalık puanında gözlemlenmiştir. Yaş ilerledikçe şiddeti daha fazla kabullenme ve normalleştirme eğilimi ile toplam farkındalıkta hafif bir artış eğilimi saptanmıştır.

Gelir Düzeyine Göre (Hipotez 7):

Sonuç: Sıfır hipotezi reddedilmiştir. Farklı gelir düzeylerine sahip katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeyleri arasında **anlamli bir fark vardır**. Gelir düzeyi arttıķa genel olarak farkındalık düzeyinde hafif bir artış ve şiddeti kabullenme/normalleştirme eğiliminde azalma gözlemlenmiştir. Bu anlamli fark tüm alt boyutlarda da gözlemlenmiştir.

10 -) Anlamli Fark Bulunmayan Demografik Değişkenlere İlişkin Hipotezler:

Medeni Hale Göre (Hipotez 5):

Sonuç: Sıfır hipotezi reddedilememiştir. Farklı medeni hallere sahip katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeyleri arasında **anlamli bir fark bulunmamıştır**.

ocuk Sayısına Göre (Hipotez 6):

Sonuç: Sıfır hipotezi reddedilememiştir. Farklı sayıda çocuğa sahip olan katılımcıların aile içi şiddet farkındalık düzeyleri arasında **anlamli bir fark bulunmamıştır**.

Özetle, **cinsiyet, eğitim durumu, yaş ve gelir düzeyi** değişkenleri açısından aile içi şiddet farkındalık düzeylerinde anlamli farklılıklar bulunmuştur. **Medeni hal ve ocuk sayısı** değişkenleri açısından ise anlamli bir farklılık saptanmamıştır.

11 -) Dünya Genelindeki Benzer Araştırmalarla Karşılaştırma:

Cinsiyet Farklılıkları: Dünya genelindeki birçok araştırma, kadınların aile içi şiddet konusunda erkeklere kıyasla daha yüksek bir farkındalık düzeyine sahip olduğunu göstermektedir. Bu, bizim çalışmamızdaki "Kadınların farkındalık düzeyleri erkeklerden anlamlı düzeyde daha yüksektir" bulgusuyla paralellik göstermektedir. Bu durum, kadınların şiddetin mağduru olma olasılığının daha yüksek olması ve bu konuda daha fazla bilgi edinme ihtiyacı duymalarıyla ilişkilendirilebilir. Ayrıca, toplumsal cinsiyet rolleri ve kadınların bu konudaki söylemlere daha fazla maruz kalması da etkili olabilir. [Dünya Sağlık Örgütü'nün 2013 Araştırması](#) bu konuda önemli bulgular sunmaktadır.

Eğitim Düzeyi: Eğitim seviyesi arttıkça aile içi şiddet farkındalığının artması, uluslararası literatürde de sıklıkla rastlanan bir bulgudur. Daha eğitilmiş bireylerin, bilgiye erişimlerinin daha kolay olması, eleştirel düşünme becerilerinin gelişmiş olması ve toplumsal sorunlara karşı daha duyarlı olmaları bu durumu açıklayabilir. [Aile İçi Şiddet Farkındalığı Ölçeği - TOAD](#) bu konuda bilgi sağlayabilir.

Yaşın Etkisi: Yaşla birlikte şiddeti kabullenme veya normalleştirme eğiliminin artması bulgusu, bazı uluslararası çalışmalarda da gözlemlenmiştir. Bu durum, yaşlı nesillerin toplumsal normları ve cinsiyet rolleri konusundaki daha geleneksel bakış açılarından kaynaklanabilir. Ancak bazı araştırmalar yaşla birlikte farkındalığın arttığını da göstermektedir. Bu nedenle bu konuda tutarlı bir eğilim olmayabilir ve kültürel farklılıklar etkili olabilir.

Gelir Düzeyi: Gelir düzeyi arttıkça farkındalığın artması ve şiddeti kabullenme eğiliminin azalması, sosyoekonomik düzeyin bilgiye erişim, eğitim olanakları ve genel olarak toplumsal sorunlara karşı duyarlılıkla ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Uluslararası çalışmalar da genellikle benzer bir eğilim göstermektedir. [Çalışan Kadınlarda Şiddet Algısı ve Bu Algıda Ekonomik Şiddetin Yeri](#) başlıklı çalışma bu konuya değinmektedir.

Medeni Hal ve Çocuk Sayısı: Medeni hal ve çocuk sayısının farkındalık üzerinde anlamlı bir etkisinin olmaması bulgusu, uluslararası literatürde de değişkenlik gösterebilir. Bazı çalışmalar bu faktörlerin etkili olabileceğini gösterirken, bazıları göstermeyebilir. Bu durum, kültürel bağlam, örneklem özellikleri ve kullanılan ölçüm araçları gibi faktörlere bağlı olabilir.

12 -) Türkiye'deki Benzer Araştırmalarla Karşılaştırma:

Türkiye'de yapılan aile içi şiddet farkındalığı araştırmaları da genellikle bizim bulgularımızla benzerlikler göstermektedir:

Cinsiyet: Türkiye'deki birçok çalışma da kadınların erkeklere göre aile içi şiddet konusunda daha bilinçli olduğunu ortaya koymaktadır. Örneğin, [Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması](#) bu konuda önemli veriler sunmaktadır.

Eğitim: Eğitim düzeyinin artmasıyla farkındalık düzeyinin yükseldiği Türkiye'deki araştırmalarda da sıklıkla rapor edilmektedir.

Yaş: Yaşın etkisi konusunda Türkiye'deki araştırmalar da farklı sonuçlar gösterebilmektedir. Bazı çalışmalar yaşlı bireylerde şiddeti normalleştirme eğiliminin daha yüksek olduğunu gösterirken, bazıları farklı eğilimler saptamıştır.

Gelir: Gelir düzeyinin artmasıyla farkındalığın artması ve şiddete karşı tutumun olumlu yönde değişmesi Türkiye'deki bazı araştırmaların da bulgularındandır.

Medeni Hal ve Çocuk Sayısı: Bu değişkenlerin etkisi konusunda Türkiye'deki çalışmalar da tutarlı sonuçlar ortaya koymayabilir.

Önemli Notlar ve Dikkat Edilmesi Gerekenler:

Kültürel Bağlam: Aile içi şiddet, kültürel normlar, toplumsal cinsiyet rolleri ve sosyoekonomik koşullardan önemli ölçüde etkilenen bir olgudur. Bu nedenle, farklı ülkelerde ve hatta farklı bölgelerde yapılan araştırmaların sonuçları farklılık gösterebilir.

Örneklem Özellikleri: Araştırmaların örneklem büyüklüğü, demografik yapısı ve seçim yöntemi sonuçları etkileyebilir. Farklı örneklemeler üzerinde yapılan çalışmaların doğrudan karşılaştırılması dikkatli yapılmalıdır.

Ölçüm Araçları: Farklı araştırmalarda kullanılan farkındalık ölçüm araçları ve tanımlar farklılık gösterebilir. Bu da sonuçların karşılaştırılmasını zorlaştırabilir.

13 -) Sonuç ve Öneriler:

Yaptığımız araştırma analizinin cinsiyet, eğitim düzeyi ve gelir düzeyi ile ilgili bulguları, hem dünya genelindeki hem de Türkiye'deki benzer araştırmaların genel eğilimleriyle örtüşmektedir. Yaş, medeni hal ve çocuk sayısı gibi değişkenlerin etkisi ise daha karmaşık ve kültürel bağlama göre değişiklik gösterebilir.

Bu karşılaştırma, araştırmamızın bulgularının yerel bağlamda anlamlı olduğunu ve uluslararası literatürle de paralellikler gösterdiğini desteklemektedir. Ancak, aile içi şiddet konusunun çok boyutlu ve kültürel açıdan hassas bir konu olduğu unutulmamalı ve farklı araştırmaların sonuçları yorumlanırken bu faktörler göz önünde bulundurulmalıdır.

Bu sonuçlar aile ile ilgili hazırlanacak eğitim ve etkinliklerde hedef kitle belirlemede kaynak olabilir. Ayrıca aile hakkında çalışmalar yapan kurumlarca referans gösterilebilir.

14 -) KAYNAKÇA;

- 1 – TDK web sözlüğü, TEKİN Lâtife, <https://sozluk.gov.tr/>
- 2 – Aile İçi Şiddet, OKAN İBİLOĞLU Aslıhan, Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry 2012; 4(2):204-222 doi:10.5455/cap.20120413
- 3 – Şiddet. POLAT Oğuz. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/274326>
- 4 – Şiddet ve Agresyonun Nörobiyolojik, Psikososyal ve Çevresel Nedenleri, Yalçın Ö. , Erdoğan A. . Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry 2013; 5(4):388-419 doi:10.5455/cap.20130526
- 5 – Aile içi şiddet. ÜNAL G. Aile ve Toplum Yıl: 7 Cilt: 2 Sayı: 9 Ocak-Mart 2005 ISSN: 1303-0256
- 6 – Kadınların evrensel sorunu Şiddet Yrd. Doç. Dr. Güngörmüş Zeynep, Öğr. Gör. Dr Karadağ Gülendamlar, Doç. Dr Tanrıverdi Derya Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi Cilt 2, Sayı 2 (2014)
- 7 – Şiddet Uygulayan ve Şiddet Uygulanan Bireylerin Özellikleri. BAYSAN ARABACIL., UYGUN T.. Hemşirelik Bilimi Dergisi 2022 5(1) 38–46
- 8 – Şiddet ve Agresyonun Nörobiyolojisi, ABAY Ercan, TUĞLU Cengiz, Klinik Psikiyatri 2000;3:21-26
- 9 - Kişilik ve Şiddet İlişkisi Üzerine Psikolojik Bir Araştırma. ULU Mustafa. bilimname XXXII, 2016/3, 57-82 Geliş Tarihi: 01.04.2016, Yayın Tarihi: 30.12.2016 doi: <http://dx.doi.org/10.21646/bilimname.2016.12>
- 10 – Kişilik bozuklukları ve şiddet: Bağlantı nedir? , HOWARD Richard, *Sınırdaki Kişilik Bozukluğu ve Duygu Düzensizliği* hacim 2, Makale numarası:12 (2015)
- 11 – Sosyal Öğrenmenin Aile İçi Şiddete Etkisi. Altıparmak, İpek Beyza. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 19,
- 12 – Aile İçi Şiddet Farkındalığı Ölçeği: Güvenilirlik ve Geçerlilik Çalışması. Prof. Dr. Özyürek A. , Dr. Öğr. Üyesi Kurnaz F. B. , Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi 2019, 9(1), 227-250,
- 13 - Sosyal Öğrenme Teorisi ekseninde kadına yönelik şiddete ilişkin görüşler: Beyaz yakalı örneği. DENİZ Yağmur Başak. Yüksek lisans tezi. T. C. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı
- 14 – Çaresizliği öğrenen kadın: Öğrenilmiş çaresizlik. , BİLİCAN GÖKKAYA Veda, Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 10/14 Fall 2015, p. 53-70 DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8921> ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY9 –
- 15 – Psikolojik Danışma ve Psikoterapide Kuramlar. Yrd. Doç. Dr. KARAHAN F.T. , Yrd. Doç. Dr. SARDOĞAN E.M., Deniz Kültür Yayınları, Samsun 2004
- 16 – Psikanaliz ve Psikoterapi. Prof. Dr. ÖZTÜRK M.O., Sevinç Matbaası, Ankara – 1985

15 -) ANNEX ;

Aile içi şiddet farkındalık ölçeği; <https://toad.halileksi.net/olcek/aile-ici-siddet-farkindaligi-olcegi/>

Değerli Veli;

İlçemizde Aile içi şiddet farkındalığının, demografik durumla ilişkisinin araştırılması amacıyla sizlere cevaplamanız üzere “Aile içi şiddet farkındalık ölçeği ve “Demografik bilgi formu” gönderiyoruz. İçtenlikle verdiğiniz cevaplar bizim için değerlidir. Kimlik bilgilerinizi belirtmemenizi rica ederiz.

Yardımlarınız için teşekkürler.

DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Uyruğunuz : ☐ TC. Vatandaşı ☐ Yabancı (Belirtiniz)

Çalışıyor musunuz? : ☐ Evet ☐ Hayır

Mesleğiniz:

Aile aylık geliri: ☐ 20.000 TL altı ☐ 20 000 – 49 000 ☐ 50 000 – 99 000
☐ 100 000 ve üstü

Medeni Haliniz : ☐ Evli ☐ Bekâr ☐ Boşanmış ☐ Eşim vefat etti

Çocuk Sayısı : ☐ Tek çocuk ☐ 2 çocuk ☐ 3 çocuk ☐ 4 ve üstü